

OBSAH

I. ODDÍL

KAPITALISTICKÝ VÝROBNÍ ZPŮSOB 5

OBECNĚ PRINCIPY KAPITALISTICKÉHO VÝROBNÍHO ZPŮSOBU 7

I. PŘEDMĚT POLITICKÉ EKONOMIE 7

II. ZBOŽÍ, ZBOŽNÍ VÝROBA, PODSTATA A FUNKCE PENĚZ 10

1. Zboží a zbožní výroba 10

2. Dva činitelé zboží a dvojaký charakter práce 12

3. Vznik a podstata peněz 15

4. Funkce peněz 17

5. Zákon hodnoty a jeho působení ve zbožní výrobě 19

III. KAPITÁL A NADHODNOTA 20

1. Přeměna peněz v kapitál a pracovní síly ve zboží 20

2. Podstata kapitalistického vykořisťování 22

3. Konstantní a variabilní kapitál 23

4. Míra a masa nadhodnoty 24

5. Výroba absolutní a relativní nadhodnoty	
Nadhodnota zvláštní	25
IV. PODSTATA MZDY ZA KAPITALISMU	28
V. AKUMULACE KAPITÁLU	30
1. Reprodukce prostá a rozšířená, akumulace kapitálu	30
2. Koncentrace a centralizace kapitálu	34
3. Průmyslová rezervní armáda a všeobecný zákon kapitalistické akumulace	35
4. Postavení dělnické třídy za kapitalismu	36
5. Dějinná tendence kapitalistické akumulace	38
VI. PRŮMĚRNÝ ZISK A VÝROBNÍ CENA	40
1. Kapitalistické výrobní náklady a přeměna nadhodnoty v zisk	40
2. Průměrný zisk a výrobní cena	41
VII. OBCHODNÍ KAPITÁL A OBCHODNÍ ZISK	43
VIII. ZÁPŮJČNÍ KAPITÁL A ÚVĚR	44
1. Podstata zápujčního kapitálu a úroku	44
2. Formy kapitalistického úvěru	46
3. Akciová společnost a fiktivní kapitál	47
4. Úloha úvěru v kapitalismu	48
IX. POZEMKOVÁ RENTA A VÝVOJ KAPITALISMU V ZEMĚDĚLSTVÍ	49
1. Diferenciální renta	49
2. Absolutní renta	50
3. Cena půdy	51
4. Vývoj kapitalismu v zemědělství	52
X. REPRODUKCE SPOLEČENSKÉHO KAPITÁLU A HOSPODÁŘSKÉ KRIZE Z NADVÝROBY	54
1. Společenský produkt a národní důchod	54
2. Tvorba národního důchodu	55
3. Rozdělování a znovurozdělování národního důchodu	55
4. Užití národního důchodu za kapitalismu	56
5. Problém realizace společenského produktu za kapitalismu	57
6. Hospodářské krize z nadvýroby	62

<i>IMPERIALISMUS — NEJVYŠŠÍ STADIUM KAPITALISMU</i>	65
<i>A. ZÁKONITOSTI ROZVOJE MONOPOLISTICKÉHO KAPITALISMU</i>	65
XI. KONCENTRACE VÝROBY A MONOPOLY, FINANČNÍ KAPITÁL A FINANČNÍ OLIGARCHIE	67
1. Monopol a konkurence	68
2. Finanční kapitál a finanční oligarchie	70
Nová úloha bank v období imperialismu	71
XII. VÝVOZ KAPITÁLU. MEZINÁRODNÍ MONOPOL	73
1. Mezinárodní monopol	74
2. Světové kapitalistické hospodářství	76
XIII. HISTORICKÉ MÍSTO IMPERIALISMU V DĚJINÁCH	76
1. Imperialismus jako monopolistický kapitalismus	78
2. Imperialismus jako parazitní a zahnuvající kapitalismus	78
3. Imperialismus jako umírající kapitalismus	79
<i>B. KRIZE SVĚTOVÉHO KAPITALISMU</i>	81
XIV. PODSTATA VŠEOBECNÉ KRIZE KAPITALISMU	81
1. První etapa všeobecné krize kapitalismu	84
2. Druhá etapa všeobecné krize kapitalismu	84
3. Současná etapa všeobecné krize kapitalismu	85
XV. STÁTNĚ MONOPOLISTICKÝ KAPITALISMUS	86
1. Stát a ekonomika	87
a) Stát jako podnikatel	90
b) Stát jako znovurozdělovatel důchodů	91
c) Centrální regulace ekonomických procesů — programování výroby	93
2. Státně monopolistický kapitalismus jako materiální příprava socialismu	94
XVI. KRIZE A ROZPAD KOLONIÁLNÍ SOUSTAVY IMPERIALISMU. EKONOMICKÉ PROBLÉMY ROZVOJOVÝCH ZEMÍ	97
1. Charakteristika ekonomiky rozvojových zemí	98
2. Ekonomická úloha státu	101

XVII. MONOPOLISTICKÁ STRUKTURA EKONOMIKY A ZVLÁŠTNOSTI PŮSOBENÍ ZÁKONA NADHODNOTY V SOUDOBÉM KAPITALISMU	103
1. Monopolistická struktura ekonomiky	103
a) Monopolistická konkurence	105
b) Monopolní zisk	107
2. Postavení pracujících v soudobém kapitalismu	108
XVIII. ZVLÁŠTNOSTI REPRODUKCE KAPITÁLU V SOUDOBÉM KAPITALISMU. ZESÍLENÍ NEROVNOMĚRNOSTI VÝVOJE KAPITALISMU	113
1. Zvláštnosti reprodukce společenského kapitálu	113
2. Přehled poválečného cyklu	117
3. Zesílení nerovnoměrnosti vývoje kapitalismu	119
XIX. KRITIKA SOUDOBÝCH BURŽOAZNÍCH A REFORMISTICKÝCH EKONOMICKÝCH TEORIÍ	121
1. Ideové počátky soudobé buržoazní politické ekonomie	121
2. Třídní podstata a hlavní směry soudobé buržoazní politické ekonomie	122
3. Soudobé revizionistické ekonomické teorie	127
a) Pravicově socialistické a labouristické teorie	127
b) Ekonomické teorie pravicových a »levicových« oportunistů	128

II. ODDÍL

SOCIALISTICKÝ VÝROBNÍ ZPŮSOB	135
I. PODSTATNÉ RYSY SOCIALISTICKÉHO VÝROBNÍHO ZPŮSOBU	137
1. Objektivní nutnost přechodného období od kapitalismu k socialismu	137
2. Diktatura proletariátu — základní podmínka přechodu od kapitalismu k socialismu	142
3. Přeměna kapitalistického vlastnictví výrobních prostředků v socialistické	144
a) Likvidace soukromokapitalistického vlastnictví	144
b) Podstata vlastnických vztahů	146
c) Proces formování socialistického vlastnictví	150
d) Revizionismus v pojetí socialistického vlastnictví	152
4. Revoluční změny v dělbě a charakteru práce	154
5. Cíl ekonomického rozvoje za socialismu	159
6. Podstatné rysy ekonomiky rozvinutého socialismu	161

II. PLÁNOVITÝ ROZVOJ SOCIALISTICKÉHO NÁRODNÍHO HOSPODÁŘSTVÍ. EKONOMICKÁ ÚLOHA SOCIALISTICKÉHO STÁTU	167
1. Plánovitost — objektivně nutná forma rozvoje socialistické společnosti	167
a) Příčiny plánovitého rozvoje	167
b) Proporcionální vývoj	169
c) Vymezení obsahu plánovitosti	171
2. Vztah ekonomiky a politiky	172
a) Vedoucí úloha strany při řízení národního hospodářství	174
b) Úloha socialistického státu při řízení národního hospodářství	174
3. Leninské principy plánování	175
a) Vědeckost plánování	176
b) Perspektivnost a komplexnost plánování	177
c) Demokratický centralismus	178
d) Postavení a úloha centrálního národohospodářského plánu	179
III. ZBOŽNÍ VÝROBA A PŮSOBENÍ ZÁKONA HODNOTY ZA SOCIALISMU	181
1. Příčiny existence zbožní výroby za socialismu	181
2. Zvláštnosti zbožní výroby za socialismu	183
3. Dva činitelé zboží a dvojaký charakter práce	185
4. Peníze a jejich funkce	187
5. Působení zákona hodnoty	188
IV. ROZDĚLOVÁNÍ PODLE PRÁCE — EKONOMICKÝ ZÁKON SOCIALISMU	193
1. Rozdělování podle práce za socialismu	193
2. Rozdělování podle množství a kvality vykonané práce	196
3. Mzda a její ekonomická funkce	198
4. Formy mezd	203
5. Životní úroveň	204
6. Vývoj osobní a společenské spotřeby	206
V. SOCIALISTICKÁ ROZŠÍŘENÁ REPRODUKCE	213
1. Podstata a hlavní rysy socialistické reprodukce	213
2. Základní národohospodářské kategorie	217
a) Národní bohatství	217

b) Společenský produkt	219
c) Národní důchod	219
3. Hlavní proporce socialistické reprodukce	222
a) Akumulace a spotřeba	223
b) Proporce mezi tempem růstu I. a II. skupiny	225
4. Zdroje rozšířené reprodukce	227
Zvláštnosti soudobé etapy rozvoje ekonomiky ČSSR	233
5. Oběh zboží a finance	234
Finance a úvěr	235
VI. PODNIK A JEHO INTEGRACE V SOCIALISTICKÉ EKONOMICE	238
1. Podnik a celospolečenská kooperace	238
2. Ekonomická podstata podniku	239
a) Vznik výrobní jednotky podnikového typu	240
b) Socialistický podnik	241
c) Velikost a integrace socialistických podniků	244
3. Fondy podniku, jejich koloběh a obrat	245
a) Ekonomická struktura fondů podniku	246
b) Koloběh fondů socialistických podniků	248
c) Obrat fondů socialistických podniků	249
4. Chozrasčot	251
a) Ekonomické principy chozrasčotu	252
b) Chozrasčotní nástroje	253
c) Prohlubování chozrasčotního řízení	255
VII. ZVLÁŠTNOSTI VÝVOJE SOCIALISTICKÝCH VÝROBNÍCH VZTAHŮ A CHOZRASČOTNÍHO ŘÍZENÍ SOCIALISTICKÝCH ZEMĚDĚLSKÝCH PODNIKŮ	257
1. Státní statky a zemědělská družstva — základní formy zemědělské velkovýroby za socialismu	258
2. Chozrasčot a plánování zemědělské výroby	260
3. Pozemková renta za socialismu	261
4. Proces industrializace zemědělství	263
VIII. EKONOMICKÉ ZÁKONITOSTI VÝVOJE SVĚTOVÉ SOCIALISTICKÉ SOUSTAVY	267
1. Zákonitosti vývoje	267
Co je světová socialistická soustava?	268

2. Mezinárodní socialistická dělba práce	269
3. Formy ekonomické spolupráce	270
a) Zahraniční obchod	270
b) Koordinace národohospodářských plánů	271
c) Specializace a kooperace výroby	273
d) Vědeckotechnická spolupráce	274
4. Komplexní program zdokonalování a prohlubování socialistické integrace	274